

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pesta Domineca 16 28martin</p>	<p>Va esi in fia-care domineca. cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerantii capeta dóue tablouri pompóse.</p>	<p>Pretinlu pentru Austria pe jan. — jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr Pentru Romania pe jan. — jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 11.</p>	<p>Cancelaria redactiunii Strata lui Leopoldu Nr. 33., unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte poste. Pentru Romania in libraria dloru Socecu et. comp in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V 1869.</p>
--	---	---	----------------------------------	--	--	---

Amorulu in cronicale romane.

(Fine).

Sub anulu 1472 cronicariulu povestese resbelulu intre cei doi domni romani, Radu-voda din tíer'a Romanésca si din Moldov'a Stefanu celu Mare. La loculu numitu Cursulu-apei, in judetiulu Rimnicului, se dede batalia. „De ambe partile se bateau vitejesce,” díce cronicariulu. Lupt'a durá trei dile in síru, joi, vineri si sambeta, si nu se sciea inca cine va biruí, cá-ci se luptau Romanii cu Romanii! In fine, nóptea spre domineca Radu-vogda fugi la Bucuresci, si se inchise in cetatui'a, ce se inaltia atunci pe malulu Dimbovitiei, acolo unde se afla astadi Curtea cea Vechia. Stefanu-voda incongiurá castelulu si-lu luá. Radu-voda reusi a scapá peste Dunare. Dar in manele invingatoriloru cadíu dómn'a lui Radu-voda si fiic'a sa Voichiti'a. Aceste dóue prisoniere de nému domnescu fura conduse la Sucéva, in capital'a marelui Stefanu.

De atunci trecura trei ani la mediu-locu. De o data, sub anulu 1475, cronicariulu ni spune, cá „Stefanu-voda a ziditu monastirea Sántulu Dimitrie di'naintea Curtii domnesci si s'a cununatu acolo cu Dóm'na Voichitia, fét'a lui Radu-voda, ér pre maica sa, cu mare cinste o-a tramisu la barbatu-seu Radu-voda la tíer'a muntenésca.”

Óre pe cine sê nu intereseze a sci, cum? candu? in ce modu se nascú si se desvali acestu

amoru? Nici chiaru unu Stefanu celu Mare, totu inca nu potea fi scutitu de prealabil'a necesitate de a face si elu o declaratiune sentimentala, de a adresá si elu iubitei sale vre-o câte-va vorbe dulci, de a intimpiná si elu greutáti, cochetarie, amanári, etc. etc. Dar despre acestea tóte cronicariulu pastréza cea mai adéncá tacere, multu-mindu-se a mentiuná numai cele dóue puncturi extreme, alfa si omega, inceputulu si sfersítulu; captivarea Voichitei, si apoi cununi'a!

Inse adesea ori lesne se ghicesce ceea ce nu se spune. Amorulu lui Stefanu-voda pentru Voichitia trebue sê fi fostu o pasiune pré-violenta, pré-imperiósa, de vreme ce sili pe acestu principe diplomatu de-asi schimbá de o data politic'a, impacandu-se cu unu inamicu atátu de vechiu si atátu de inversiunatu, precum erá Radu-voda. Frumós'a Bucurescénca avú satisfactiunea de a imblândi pe unu erou, de'naintea caruia tremurau Turci'a, Ungari'a si Poloni'a; dar si Stefanu-voda avú si elu o satisfactiune nu mai pucinu magulitória de a-si fi cuceritu o nevésta nu prin tractate, ci cu sabi'a in mana, intocmai precum facuse fundatoriulu strabunei Rome!

Dupa mórtea lui Stefanu celu Mare, urmá pe tronul fiu-seu Bogdanu-voda. Ascultati ceea ce spune cronic'a despre inceputulu acestei domnie:

„Bogdanu-voda, déca statú domnu, tramise „solii sei la craiulu lesiescu, ca sê poftésca pe

„sor'a lui craiu pe Elisabeta; ci mum'a lui craiu „n'a priimitu sê se faca acestu lucru si pentru lo- „godna a amanatu pe alta data. Dar Bogdanu- „voda n'a perdutu nadejdea, câ intielegându câ „mum'a fetei si a lui craiu a moritu, in data a tra- „misu solia, socotindu câ dupa mórtea betranei „nu va fi cine sê-i stea impotriva; ci craiulu ér a „amánatu, câ vedea pe soru-sa câ nu vré sê mérga „dupa Bogdanu-voda, câ-ci erá pré uritu la fatia „si orbu de unu ochiu. Deci vediendu Bogdanu- „voda, câ cu bine nu-si va folosí, socoti sê-si res- „cumpere rusínea sa cu sânge si de arme s'a apu- „catu: a predatu tiér'a lesiéscă si s'a intorsu „inapoi.“

Éta dara, ca in Iliad'a lui Omeru, unu resbelu din caus'a unei femeie! si ce resbelu! De 'ntâiu Bogdanu-voda devastéza Polonia; apoi Polonii, pentru a nu se recunósce biruiti, navalescu si ei in Moldov'a, pustiind'o cu focu si sabia; apoi Bogdanu-voda aduna o nóua óste si face o nóua invasiune in Poloni'a; apoi Polonii éراسi se intorcu cu furia asupra Moldovei... si tóte astea pentru câ lui Bogdanu-voda, i placuse portretulu princi- pesei Elisabeta si pentru câ voiá cu ori-ce pretiu sê iea de femeia pe blond'a Poloneza!

Precum vedeti, eroismulu nu încetá a fi elementulu principalu si p'edominitoru alu amorului si dupa mórtea lui Stefanu celu Mare! Si sê nu ve inchipuiti, câ numai Domnii se bateau si-si espuneau viéti'a pentru guriti'a unei frumóse, nu! acést'a erá o caracteristica generala, unu obicei comunu, o datina sacra, o traditiune pentru toti Romanii.

Tel maitre, tel valet; dice proverbulu fran- cesu. Slugele imitéza pe stapâni, supusii imitéza pe domnitori. Buni séu rei, eroi séu molesiti, morali, séu immorali, principii forméza unu poporu bunu séu reu, eroicu séu molesítu, moralu séu imoralu. Dreptu dovéda cronicariulu povestesc, cum Moldovenii imitau pe Bogdanu-voda pana si in privinti'a amorului. Ascultati povestirea cea naiva a croniceii sub anulu 1509:

„Unu Ivasco óre-cine din ai nostrii avea „mânia pe unu altu numitu totu Ivasco, ce i-a „fostu luatú muierea. Deci candu Lesii au intratu „in tiéra asupra lui Bogdanu-voda, acelu Ivasco pagubasiu de muiere, s'a in chinatu la Lesi si a „adusu o céta de Lesi in cas'a celui-l'altu Ivasco „ce-i luase muierea si l'a prinsu viu, si l'a in- „tiepatu.“

Éta o istoria comica si tragica totu de o data. Istori'a e comica, câ-ci amanduoii eroií pórtă din azardu acela-si nume „Ivasco,“ intocmai ca cei duoii Menechmi in comedi'a lui Plautu. Dar unulu din ei fura pe nevést'a celuia-l'altu, si de aci se incepetragedi'a. Barbatulu celu insultatu si-resbuna

cu arm'a in mana, si-si resbuna intr'unu modu oribilu!

Cununi'a lui Stefanu celu Mare cu Voichitia, resbelulu lui Bogdenu-voda pentru Elisabeta si istori'a celoru doi Ivasco, ni dau o idea destulu de clara, cum intielegeau amorulu Romanii din timpii cei de gloria ai Romaniei! Dar mi-veti spune, câ domnii nu sunt inca tóta tiér'a. In ade- veru, cronicarii nostri nu vorbescu nimicu despre tierani; inse tieranii au si ei o cronica a loru propria, o cronica multu mai via si multu mai frumósa decâtu cronic'a domnésca si boerésca. Acea cronica a tieraniloru este poesi'a natiunala. Cititi antic'a balada „Paunasiulu codrului,“ si veti vedé câ in acele díle de vitejia, chiaru femeiele nu intielegeau cum sê iubésca pe unu misielu, pe unu fricosu, pe unu omu carele nu sci sê manu- éscă sabi'a, nu sciá sê biruésca pe unu rivalu cu arm'a in mâna! Amorul se socotiá a fi o flóre atátu de pretiósă, încátu o dobéndiau numai aceia ce-si puneau in pericolu viéti'a, cari aveau destula inima pentru a despretiui mórtea. Acest'a e ade- veratulu amoru romanescu natiunalu, dupa cum lu-descriu cronicelē! In cele-l'alte tiere, asié iubiá numai nobleti'a, asié iubiá numai cavalerii feudali din evulu mediu si ducesele de prin casteluri; la noi, asié iubiá sateanulu celu de pe urma, tieran- cuti'a cea mai modesta! si, fiindu câ nici unu omu nu póte sê nu iubésca séu sê nu fi iubitú macar- o-data in viéti'a, amorulu facea eroi pe toti Ro- manii!

Dar veni negur'a fanariotismului, cuprinse orizontulu Romaniei si ucise acestu sublimu sim- tiementu, acésta fecunda legatura intre amoru si eroismu! Lasandu la o parte pe cronicarii cei ve- chi, cititi acum cronic'a lui Neculcea, istoriculu celu mai fidelu alu timpiloru de jale si de rusine, cand Grecii din Fanaru incepura a manjí tronulu lui Dragosiu si alu lui Negru voda! Cititi pe Ne- culcea, candu ve povestesc, pana unde s'a pogo- rítu amorulu sub principii Fanarioti, cari dedeau ei esemplulu!

Romanii cei vechi tieneau la amoru ca la o scula, ca la unu tesauru, ce se platiá fórte scumpu, câte-o data cu pretiulu vietiei! Roma- nii cei greciti cumperau amorulu, precum se cum- pera rachiulu si tiuic'a: de la carciu marés'a Archipóia...

Fanariotismulu tienù Romani'a asfixiata in bratiēle sale in cursu de mai multu de unu secolu De la 1830 incóce elu nu mai este; inse amo- rulu nu mai póte redeveni cēa ce a fostu elu la stramosii nostri: unu inspiratoriu de eroismu, o scóla de barbatia si de abnegatiune! Fanariotii sciura a nimici cu radecina totu ce erá vechiu

romanescu si astadi, candu nu mai potemu iubi
romanesce, candu nu mai voimu a iubi grecesce,
simtindu totusi necesitatea de a iubi, de a iubi
intr'unu feliu, noi amu transplantatu la noi ideile
franceze si iubimu frantuzesce....

B. P. Hajdeu.

Singuretatea.

(Dupa Lamartine.)

Adese ori pe munte, candu sórele apune,
Sub vechiu stejariu la umbra asiediu-me'ntristatu,
Si 'n josu peste campia, vederea-mi se repune,
Vediendu cum se destinde cu'ncetulu si treptatu.

Aice riulu spuma in undele-i muginde,
Si sierpue, se perde in departatu obscuru,
Colo-si destinde laculu apele lui dorminde
Pe care-a serei stela se'naltia in azuru.

P'a muntiloru 'nalti culme de arbori coronata
Crepuscul'a si-arunca alu seu ochiu rubinosu,
Si a umbreloru regina din caru-i aburosu
Albesce orisonulu pe marginea-i arcata.

In ceste se aventa din gotic'a turana
Religiosulu sunetu in aerulu desiertu.
S'aresta caletoriulu, si rustic'a campana
Cu-alu díle vuetu face unu misticu, santu concertu.

Ci sufletu-mi l'acést'a panorama 'ndulcita
E rece, câ ci nu simte placere pre pamentu;
Elu inainte-mi este o umbra ratecita;
Astu sóre nu 'ncaldiesce pe cei ce nu mai sunt.

Colinele de-a rondulu le iau, me uitu la tóte,
Din sudu la miédia-nópte, d'apusu la resaritu,
Strabatu intregulu spatiu, si vediu câ nu se póte
Ferice eu ori unde mai mu'tu a fi ursitu.

Spre ce-mi sunt bune aste palaturi ori cabane,
Obiecte pentru care eu nu mai potu fi víu?
Dumbrave, riuri, stânce, ori fericiri arcane?
Lipsesce o fíntia si totulu e pustú.

Faca-se dí séu nópte, 'naltiese ori cobóre
Sórele, eu la dinsulu me uitu cu ochiu strainu;
Fia ceriu 'n tempesta, negura ori seninu.
Díle n'asteptu d'aicia. — Ce mi pasa de astu sóre?

Cand asiu poté in drumu-i sê-lu insotiescu vr'odata,
Ai mei ochi pretutindení desiertulu aru vedé;
Aci dorinti'a-mi inse la tóte e'ncuiata:
Nimicu nu ceru din lume, nimicu nu voiu avé.

Ci dincolo d'aceste inflacarate sfere,
Locu unde luminéza sórele-adeveratu,
Cand mi-asiu lasá aicea lutós'a despuiere,
Acolo mi-ar fi fatia ce-atâta am visatu.

A sê me 'mbetu acolo 'n sorgintea recorósa,
Voiu reaflá acolo sperantia si amoru!
Si-acelu idealu bine la anim'a s e t ó s a,
Ce n'are nici unu nume in traiulu moritoru.

Pe carulu Aurorei sê sboru pana la tine
De ce nu potu, o scumpe locuitoriu cerescu?
In loculu de esiliu ce me mai ratecescu?
Nu e nimicu d'amestecu intre pamentu si mine.

A arboriloru frundia cand cade 'ngalbenita,
Alu serei ventu se 'naltia, o suffa si-a sboratu...
Si eu sum ca si frundi'a, palida, vescedita;
O venturi tempestóse, de ce nu m'ati luatú?

I. Eliade Radulescu.

Oda la Elisa.

-- Comedia intr'unu actu. --

(Fine.)

ANA. (sarutandu pre Mircea). A! nu mai
potu tiené... Déca buz'a ta rourandu pe a mea
atât'a iubire, este buz'a neadeverului... Ei bine
fia, te iubescu!.. In focu acést'a scrisóre, care
macar unu momentu potea sê duca pasu la ani-
m'a ta... (vré s'o arunce in cuptroiu.)

MIRCEA. (oprind'o) Ce faci? scrisórea de
la Titia... ce vorbe sunt ale tale?.. Domnedie-
ulu meu, ce o sê afli?..

ANA. (nedandu-i scrisórea.) Mircea, te rogu...
e o gluma rea...

MIRCEA. Las'o... O voiu!.. A! Domne-
dieulu meu, dar atunci unde este sinceritatea,
unde e iubirea, déca ea... (smuncesce scrisórea.)

ANA. A! (si-ascunde faci'a in mâni dar spi-
onéza printre degete.)

MIRCEA. (tiene in mâni scrisórea fara a o
deschide). „Dómnei Ana Primaverescu“... Nu
e scrisórea Titiei... A!.. lovire a sórtei... si
eu me pregateam de serbatori!.. Anica! Anica!
Cine aru fi crediutu!..

ANA. Mircea! Te asigururu...

MIRCEA. Vai! asigurarea stâ ací in acésta
mana tremuranda... (cea cu scrisórea, pauza.)
Sê vedemu, Ana mea... haide! spune-mi câ nu
e adeveratu... Uite, te iubescu atât'a... Voiu
uitá totu... Asié câ asta scrisóre nu tiene de
nici unu fibru alu animei tale... (in genunchi)..

ANA. (a parte). A! me iubescu... minciun'a
nu merge pe calea animei... Unu momentu inca...
rebdare!.. (tare) Nu, Mircea, te asigururu... eu
nu-lu iubescu...

MIRCEA. (scolandu-se furiosu) Asié dar e
cine-va?.. O! turbare!.. (deschide cu vioiciune
scrisórea.)

ANA. (scotiendu din buzunaru versurile lui
Mircea.) Mircea, te rogu... te rogu in genunchi..

MIRCEA. Nenorocit'a!..

ANA. A! déca-e asié... A! iubimu pre
Elisa!..

MIRCEA. Versuri!..

ANA. Versuri (aréta pe ale lui).

MIRCEA si ANA impreuna.

M. O stea am, o stea iubescu Te iubescu, Eliso, cum
Pre ea Ana o numescu.. cerbulu la munte...

MIRCEA. A! Dómna!.. aci nu este o de-
claratiune, ci o continuatiune de corespondintia
amorósa...

ANA. „Te iubescu Eliso, cum cer-
Vedi domnule! bulu la munte iubesce...

MIRCEA. „O stea am, o stea iubescu
Vedi dómna... Pre ea Anna...

MIRCEA. Dar raspunde dómna!.. Vedi!..
e infamu!..

ANA. Dar raspunde, domnule!.. a! e nele-
giuire!..

MIRCEA. O stea am, o stea iubescu... Pre
ea Ana...

ANA. „Te iubescu Eliso...

MIRCEA. Elis'a?... Acele versuri... (le
apuca).

ANA. A! le cunósceti domnulu meu?
„Cându vrei vré sê-ti resbuni, iubesce-me multu!..“
De minune!..

SCEN'A X.

Aceia si — ZAMFIRA.

ZAMFIRA. O scrisóre grabnica.... (lui
Mircea.)

MIRCEA. (luand'o). A! de grefieru...

ANA. De la vr'o Elisa...

MIRCEA. (percurge scrisórea). Castigatu!..
(cetindu) „Amice ai castigatu: mosior'a e a d-le:
sê traiésca proprietariulu Elisei!“

ANA. Ce díce elu?... (tare) ai castigatu
ce?... Ce va sê díca?..

MIRCEA. Va sê díca, dómna, câ acele ver-
suri a caror'a lectura mi-a adusu nefericirea, erau
adresate la o mosióra cu numele Elisa, ce ne-
dreptatea rapise de la tatalu meu, si care recasti-
gata de mine adi, dupa díle si nopti de veghiare,
o destinam sê fia cuibulu fericirei nóstre... Va
fi acel'a alu retragerei unei animi sdrobite de
d-ta cându mai pucinu o meritá...

ANA. (confusa). Erá o mosía!.. Mircea!..
Mircea!..

MIRCEA. (Adio! visuri de fericire!.. diu'a
care va fi o serbatóre in famili'a mea, va fi asié
dara diu'a mea de doliu...

ANA. (aparte). A! Sum culpabila!.. Elu me
iubiá! (tare) Mircea!.. iertare... Nu sciam...

MIRCEA. A! fi sigura dómna mea, câ ni-
meni nu va sci dorerea mea... Asemenea doreri
sê ingrópa in anima... Ele nu atingu compasi-
unea nimenui, si acoperu numai de ridiculu...
Esti libera, dómna... Domnedieulu meu!..
Domnedieulu meu!..

ANA. (aparte). A! dar tréb'a s'a incurcatu
reu! elu me crede culpabila!.. (tare) Fii siguru
Mircea...

MIRCEA. (aretendu-i versurile). Sigurantia..
vai! ét'o... dara nu te teme dómna... Pe focu
acésta proba a desonórei!..

ANA. (retienendu-i mân'a). Nu! adinéori dí-
ceai, câ foculu n'ar poté sê mai ateste inocinti'a...

MIRCEA. Inocinti'a!..

ANA. Ai meritá in adeveru sê nu ti-o potu
probá... A!.. da s'a ingrosiatu de totu tréb'a!..
(suna).

SCEN'A XI.

Aceia si ZAMFIRA.

ANA. (câtra Zamfira.) Ací Zamfiro... i dá
unu volumu din buzunaru si-i spune ce-va la ure-
chia).

MIRCEA. (a parte). A! dorerea e muta!
lacrimi ca sê-mi recorésca apesarea animei! (sê
asiédia pe canapea cu capulu in mâni.)

ANA. Bine... rapede!.. Asié... (câtra
Mircea). Éca alu doile esemplariu!.. ha!
ha! ha!

MIRCEA. Alt'a!.. mai erá un'a!..

ANA. Da! scrisa de Zamfira si inspirata
de (i dá cartea) de D. Sache Prostanescu..

MIRCEA. (percurge rapede scrisórea). Sê fia
cu potintia! Scapata!... Nevinovata!... A!
Anica!

(ambii cadu in genunchi).

ANICA. Mircea!..

ZAMFIRA. Vai de mine dar asta ce o mai
fi? (a parte).

MIRCEA. Dar de ce acést'a gluma rea?

ANA. Vin'a e a ta... acele versuri la Elis'a...

MIRCEA. Ha! ha! ha!..

ANA. Ha! ha! ha!..

ZAMFIRA. Ha! ha! ha!.. (aparte) Hai!
capitanulu n'are parte.

MIRCEA. (sculandu-se) Barbati, nu scrieti
versuri candu sunteti nsorati!.. séu de scrieti
adresati-le... la Ob st é c ' a A d u n a r e séu le
publicati intre operile d-lui Prostanescu... La
Adunare ele se voru tramite la vr'o comisiune

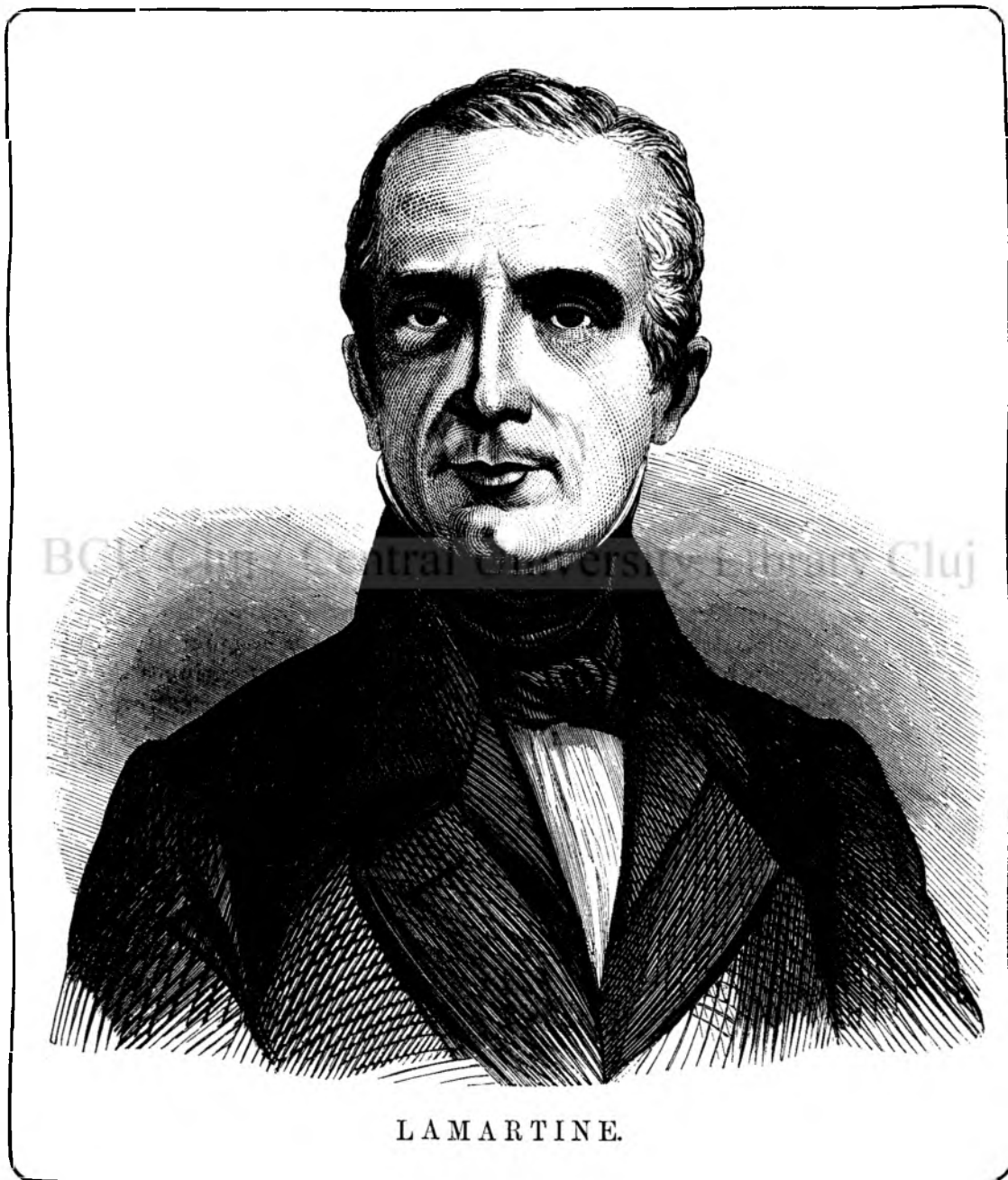
spre sciintia... si in cartea acést'a, voru re-mané neatinse de manile gelóse...

ANA. Ba! ca Mircea alu meu, d-lor, scrieti versuri cari sê ni spuna nóue femeiloru, câ gelosi'a póte perde ceea mai temeinică casa... Zamfiro!.. Nu mai avemu nevoia de tine, drag'a mea... Plecâmu mane la Elis'a.

Despre validitatea argumintelor in contra Dr. Robertu Roesler,

publicate in „Familia“ la anulu 1868.

In foisiór'a „Federatiunii“ din anulu 1868, in numerulu 177, in articlulu scrisu in contra

LAMARTINE.

ZAMFIRA. Am patit'o!..

MIRCEA si ANA.

„Te iubescu, Eliso, cumu cerbulu la munte
Iubescu isvorulu cu doiosu murmuru...“

Josu gelosi'a!

(Corlin'a cadê).

* V. A. Urechia.

Dr. Robertu Roesler se afla unu pasagiu relativu la argumintele mele istorice, si topografice publicate in „Familia“ din anulu 1868 in numeri 15—21. In acestu pasagiu la pagin'a 701. se scrie:

a) câ o parte din argumintele mele istorice, cu cari am intimpinatu tractulu Dr. Roesler tiparitu la 1866, (nu inse in 1867 cum se scrie

in Federatiunea,) erá basata numai pe credintia, si pe pareri;

b) cá argumentele mele topografice sunt asié de pucine, si asié de slabe, in cátu cu greu voru convinge pe criticulu germanu.

La aceste asertiuni false, pentru interesulu adevेरului, me aflu necesitatu a respunde in urmatoriulu modu:

I) La asertiunea de sub a) aci mai susu memorata me declaru, cumca, cându am scrisu in contra Dr. Roesler in „Famili'a“ din 1868, am fostu convinsu, precum si acum sum, cá argumentele mele istorice produse in contra Dr. Roesler tóte suntu basate pe date istorice adeverate demne de credintia, si pe documinte adeverate istorice, si nu pe pareri; déca dlu Nicolau Densiusianu e convinsu, cá o parte din argumentele mele istorice publicate in contra Dr. Roesler ar fi basata numai pe pareri, se cere ca domni'a sa sê ni spuna, cari sunt dintre argumentele mele istorice numai pe pareri basate? si cu argumente ratiunate sê ni arete adevेरulu asertiunii sale, ca asié sê ne potemu convinge despre adevेरulu asertiunii memorate, care o credemu a fi falsa, pana ce ne vomu convinge despre contrariu.

II) La asertiunea de sub b) respundu cumca eu dupa dis'a comuna: „argumentile nu trebue numerate, ci cumpenite,“ am fostu convinsu, precum si acum sum, cá nu multimea argumenteloru, ci ponderositatea acelora decide in lucruri de controversiune, si din acést'a cauza spre a aretá in contra Dr. Roesler, cá la Romanii daciani esista numiri locale de pe timpulu domnirii Romaniloru in Daci'a traiana, am produsu in contra Dr. Roesler numai aceste numiri locale: Dinsiusiu, Cerna, Samusiu, Berzava, Jasi, Maramuresiu, calea lui Traianu, Salinele, Mehadi'a, si Tapia; si spre a aretá in contra Dr. Roesler, cá numirile riuiloru Temesiu, Muresiu, Tisa, si Oltu, nu sunt imprumutate de la Unguri, m'amprovocatu la Pliniu, la Iornande, si la Cosmografi'a anonimului de Ravena, (din eróre in articlulu meu fostu pusu Guido de Ravena), din carii se póte sci cu siguritate, cumca numirile riuiloru: Temesiu, Muresiu, Tisa, si Oltu, (care si Dr. Roesler le aduce inainte in tractulu seu despre Daci si Romani la pag. 79.) tóte au fostu in usu in limb'a parintiloru Romaniloru inainte de venirea Unguriloru in Ungari'a, si alte argumente topografice din caus'a prememorata nu am produsu in „Famili'a“ din anulu 1868 in contra Dr. Roesler.

Candu eu asiu fi fostu de alta convingere, adeca déca asiu fi crediutu, cá e ne incungiuratu de trebuintia, ca sê producu mai multe argumente topografice in contra asertiuniloru celoru

false ale Dr. Roesler, atunci asiu fi produsu mai multe argumente topografice, si inca de acelea numiri, cari de feliu nu ocuru in articlulu Dlu Densiusianu publicatu in foisiór'a „Federatiunii.“

III) Totu la asertiunea din foisiór'a „Federatiunii“ mai susu sub b) memorata, in care se dice, cá argumentele mele topografice sunt slabe, adaugu aceea observare, cumca déca D. Densiusianu e convinsu, cá argumentele mele topografice publicate in „Famili'a“ la nr. 19 aru fi slabe, atunci e necesariu ca sê ni spuna pentru ce sunt acelea slabe? cá-ci aceea, cá nu am produsu multe argumente topografice, si aceea cá domni'a-sa in contra Dr. Roesler a produsu in „Federatiune“ mai multe argumente topografice, inse mare parte nebasate, nu póte fi argumentu ratiunaveru spre a ne convinge despre infirmitatea argumenteloru mele, cari dupa credintia mea, suntu basate pe date istorice adeverate ne-frangibile si apoi de odata sê ne respunda pentru ce domni'a sa in articlulu publicatu in „Federatiune“ mai tóte numirile topografice de mine produse in „Famili'a“ le-a intrebuintiatu in contra Dr. Roesler déca sunt slabe?

Dupa ce am respunsu aceste in privinti'a argumenteloru mele istorice si topografice, publicate in contra Dr. Roesler, pentru interesulu adevेरului istoricu la numirile topografice in contra Dr. Roesler in Federatiunea din 1868 la numerii 177: si 180. facu urmatóriele reflexiuni, si a nume:

I) La numirea Ariiesiu:

a) cá aru fi fostu trebuintia sê ni spuna dlu Densiusianu pe ce temeiuri baséza identificarea Ariasiului cu riulu Arine, care riu cum se póte vedé in magazinulu istoricu germanu memoratu si de domni'a sa la pagin'a 373 se identifica cu riulu: Argisiu din Romani'a.

b) cá despre riulu Arine cosmografulu anonimu de Ravena edatu de Pinder, si Parthey la 1860 pe pagin'a 204 scrie, cá se revérsa din Daci'a in Dunare, si cá standu acést'a inpregiurare, riulu Arine nu se póte identificá cu Ariiesiu, care nu curge inmediatu in Dunare.

II) La numirea „Crisiusu“:

a) cá in cosmografi'a anonimului de Ravena nu ocure nici unu Crisius asié esprimat cum scrie dlu Densiusianu in „Federatiune,“ ci in acésta cosmografi'a la pagin'a 204 ocure riulu Cresia, despre care anonimulu de Ravena scrie, cá se vérsa in Dunare;

III) La numirea: Ciblesiu:

a) cá e mai probaveru, cá numirea munte-lui: Ciblesiu e formata dupa numele dieitiei Ci-

bele, care a fostu cunoscuta, si onorata in Dacia Traiana (dupa cum scrie Catanci in Geografi'a locuitoriloru de la Dunare in libr VIII la pagin'a 357.), si care a fostu dieiti'a muntiloru, dupa cum scrie Mecenas la Diomedé livr III pag 514.)

IV) La numirea „Sergidava“:

a) câ nici unu scriitoriu dintre aceia, carii Sergidava o punu la Deva, nu au probatu cu arguminte fundate, cumca Sargidava ar fi fostu unde astadi e Deva.

V) La numirca „Germihera“:

a) câ situatiunea geografica a Germiherei (la Ptolomeu numita Zermizirga) care unii scriitori o punu la Orascia; éra Samosiu o pune la Zlatna, nu corespunde situatiunii geografice a Gelmariului, unde nu s'au aflatu ruine de muru romanu, despre care se face mentiune in geografi'a locuitoriloru de la Dunare scrisa de Catancich pagin'a 296.

VI) La numirea: „Alburnu“:

a) câ situatiunea Alburnului nu e cunoscuta, cum se scie si din archivulu filologicu, si istoricu de la Blasiu (de 1868 nr. XIV), si câ e mai consultu a cautá numirea Abrudului in vechi'a Auraria din Daci'a traiana, (care ocure in inscriptiunea romana publicata de Catencich libr. 8 pag. 213, si de Sulzer instori'a Daciei transalpine la pagin'a 250. tom. 1.)

VII) La numirea „Napoca“:

a) câ coloni'a romana din Daci'a traiana: Napoca, care colonia Sponiu, Reinesiu, si dupa ei Cellariu, Boechmer, si Filsch o punu la Clusiu; éra Mannert, si dupa elu alti scriitori, precum si Achner o punu in tienutulu Vasiarheiului, cu mai mare probaveritate se póte pune la Gherla, unde o punu mai multi scriitori, a nume Telmer Antoniu Bartalis (in opulu despre ortulu Romaniloru in Daci'a traiana, pagin'a 57.) Danville Timon (in aditamentulu seu la imaginea remunului Ungariei,) Benkó in Transilvani'a sa speciala, Iosifu Vass, in opulu seu despre Ardealu sub Romani datu in 1863, la pagin'a 99. Carolu Torma in opulu seu Daci'a nordica, edatu in 1863, la pagin'a 32, si Augustu Treboniu Laurianu in instori'a Romaniloru edata in 1867 partea I la pagin'a 86 o punu la Gherla.

b) câ asemene ratiuni, de care dlu Densiusianu aduce inainte pentru punerea Napoeci la Poca din susu de Vasiarheliu (deca drumulu romanu, ce mergea pe Muresiu in susu, si inscriptiunile romane gasite in tienutulu Vasiarheiului se potu aduce si pentru punerea Napoeci la Gherla, de óre ce drumulu romanu militariu, cumu potemu vedé si din Daci'a nordica edata de Carolu Torma, a trecut si catra Gherla; si de óre ce si la Gherla, cum cetimu in opulu lui Antoniu Bar-

talis despre Daci'a mediterana mai susu memotatu (la pagin'a 56), s'au aflatu inscriptiuni romane, ma si in vecinatatea Gherlei s'au aflatu la Cosialiu nu departe de Gherla o inscriptiune romana, in care ocure coloni'a romana Napoca, cum se póte vedé din inscriptiunea publicata de Carolu Torma in opulu seu: Daci'a nordica la pagin'a 34 in urmatoriulu modu: Deae Nemesi Reginae Valerius Valentinus beneficiarius consularis, miles legionis XIII Geminae Gordianae, aedilis coloniae Napoeae a censibus subsignavit Samum, cu regione transvallum Imperatore Domino Nostro M. Antonia Gordiano Augusto et Aviola consulibus.“ Care inscriptiune din preuna cu alte inscriptiuni romane vechi in care ocure numirea Napoca, ne facu sè credemu, câ coloni'a romana Napoca a fostu in partea nordica, si nu in tienutulu Vasiarheliului la Poca.

VIII) La numirea „Tiriscu“:

a) câ Tirisculu singuru numai dupa asemenarea numirei lui fara de alte arguminte ratiunate nu se póte cu siguritate identificá cu Tilisca, unde nu se afla nici o ruina romana, si cu Tirisculu, care pe timpulu geografulu Ptolomeu s'a numitu Taros din care cu greu se póte formá numirea: Tilisca, a carui situatiune geografica nu se unesce cu situatiunea geografica insemnata la geografulu Ptolomeu, dupa cum recunósce si autorulu tractatului tablei peutingeriane in archivulu memoratu de dlu Densiusianu la pagin'a 37.

IX) La numirea „Hydata“:

a) câ Hydata (aquae) in archivulu memoratu de dlu Densiusianu de feliu nu se identifica cu Hesdatea de langa Uneadóra, ci in acelu archivu la pagin'a 26 se scrie, câ Hydata mai bine corespunde Giogiasului de giosu.

b) câ in map'a aleturata la archivulu memoratu de dlu Densiusianu Hydata se pune la Calanu, si nu la Hesdate.“

c) câ fara de temeiu ratiunaveru Hydata singuru numai dupa asemenarea numirei se póte aplicá nu numai la Hesdatea de langa Uneadóra; ci si la Hesdatea din tienutulu Gherlei, si la Apa Hida din tienutulu Clusului.

X) La numirea „Canonía“:

a) câ ar fi necesariu se ni spuna pe ce temeiu baseza dlu Densiusianu identificarea Canoniei cu Canenii din Romania, câ-ci noi pana acuma nu a vemu nici unu argumentu ratiunatu, care ne-ar, convinge, câ Canenii sunt, unde a fostu in vechime, Canonía, despre care in magazinulu istoricu germanu memoratu si in foisiórá Federatiunii se scrie la pagin'a 374, câ nu se scie unde s'aru poté pune Canonía.

Gavrilu Popu

(Finea va urmá.)

SALONUL.

Lamartine.

(Nasc. la 1791. † la 28 fauru 1869.)

Franci'a e in doliu; ea a primitu ultimulu adio de la unulu din cei mai nobili fii ai sei. Lamartine a incetatu de a mai fi omulu timpului nostru, pentru a deveni omulu toturor seculor. Sunt doue-spre-diece dile de candu momentulu s'a inchisu peste restulu pamentescu alu acestui mare poetu, mare omu si mare cetatianu. Suvenirea acestoru ómeni inse este totu-de una nóua, si totu-de una iubita.

Ce contrastu in sórtea ómeniloru! Unu principe, unu rege, unu despotu móre, si e dusu la imperiulu egalitátii toturor'a, séu mai bine. e dusu si aruncatu in abisulu uitării intre fanfare, cu sgomotu si cu pompa, pe cari le-au iubit in viétia; ér unu adeveratu binefacatoriu alu umanitátii, unu profetu, unu martiru e petrecutu de câti-va ómici, séu tienutu de nesce bracie fragede si debile de dorere; si a dese ori i vedemu urcandu-se singuri pe Golgot'a, fara se intelnésca macaru pe unu Simonu care sê li duca crucea. Presedintele Troplong, cu pompa, cu splendóre si multímea in urm'a sa atrase de acestu spectaculu; si in acela-si Lamartine e insociu in ultim'a sa caletoria de aici de doi-spre-diece individi, intre cari câte-va femei si câti-va amici.

Famili'a sa a refusatu funevraliele ce-i oferise statulu. Ací trebue a insemná inse, câ acest'a a fostu vointi'a defunctului de a avé o inmormentare pecátu se póte de simpla. La barier'a capitalei a fostu intimpinatu inca de vreo 30 persóne, cari asteptau acolo convoiulu ce mergea câtra Mâcon, orasiulu natalu alu lui Lamartine. Déca in capitala a scapatu de pomp'a funevraria, aici inse erá cu nepotintia; totu poporulu orasiului s'a redicatu, si au pretinsu cu ori ce pretiu ca celu d'antâiu serviciu funebru sê se faca la dinsii. Siciulu fu portatu in biserica Saint-Vincent de acolo, unde fiindu biserica pré mica, multímea implea piati'a din facia si utiile din giuru. De ací fu dusu la Saint-Point, unu satu de câte-va leghe de Mâcon, unde Lamartine avusese o mosía, unde a traitu o mare parte a vietii sale, si unde a doritu sê fia inmormentatu. Diu'a erá frumósa, néu'a stralucea pe campuri sub radiele sórelui, si acea vale atátu de scumpa lui Lamartine, pareá câ repeta suspinandu inmurile sale. Tóte satele din apropierea drumului esíáu cu preotii loru in frunte ca sê-lu petréca pana la hotara; siciulu a trebuitu a fi descoperitu mai de multe ori pentru a lu-udá cu apa binecuventata; femeile lu-imbracisíau si dîceau suspinandu: „amu perdutu pe domnulu nostru celu bunu.“ („Nous avons perdu notre bon monsieur.“) Acestea cuvinte, díse de nesce fíntie simple, cari n'au cetitu nici odata M e d i t a t i u n i l e ori pe J o c e l y n, arata pe adeveratulu Lamartine, ele pretiuescu mai multu decátu ori ce discursu funebru. Ajungandu la locul destinatu, cosciugulu lui Lamartine udatu de lacremile unui poporu intregu, fu pusu in mormentu intre mam'a, socia si fiic'a sa, si cari i-au imprumutatu cea mai frumósa parte a geniului seu.

Nu este nici locul, nici competinti'a nóstra a intrá in sanctuariulu vietii si opereloru acestui omu. Dar cine nu cunósce pe Elvira si Gratiela, cari

au ocupatu locul loru in cerulu artei langa Beatricea lui Dante si Laur'a lui Petrarca? Cine n'a simtítu o lumina sacra aprindíndu-se in sufletulu seu, cine n'a versatu o lacrima cetíndu M e d i t a t i u n i l e séu Armoneiele? Lamartine ni spune singuru cine a fostu in câte-va cuvinte:

„A cantá, a me rogá, a iubi, éta tóta viéti'a mea!“
(Chanter, prier, aimer, voilà toute ma vie.“)

Inse nu; a fostu mai multu decátu atát'a; elu nu se aretá deplinu. Elu a fostu unulu din acei ómeni fericiți, cari au realizatu pecátu e posibilu omului idealulu ce si facuse despre viétia. „Idealu vietii umane, díce dinsulu, a fostu totu-de-una pentru mine acest'a: poesi'a amorului si fericirei la inceputulu vietii; lucrulu, lupt'a politic'a, filosofi'a, tóta partea activa, care cere lupta sudóre, sange, curagiu, devotamentu, in midilocu; si in fine sér'a vietii candu diu'a se pléca, candu sgomotulu incetéza; candu umbrele se cobóra, candu repausulu se apropia, candu întreprinderea e finita, a dóu'a poesia; dar atunci poesi'a religiósá, poesi'a care se deslipesce de totu de pamentu, si aspira numai la Domnedieu, precum cantarea privighietórei de a supra noriloru.“ Ei bine, ceea ce pentru dinsulu erá altadata unu visu, o sperantia, unu idealu, a devenitu in fine o fapta. Nu vomu veni noi sê aprecíamu déca realitatea a fostu superióra séu inferióra idealului; scimu inse câ spectata din apropiare a rare ori are frumuseti'a acestuia, pentru-cá idealulu vieza in sufletulu nostru ca unu ce divin, ér realitatea o privimu cu ochii nostri cei de lutu. Lamartine cu câtu se departá de noi in oceanulu timpului, cu atátu figur'a sa va deveni mai mare si ma sublima.

La anulu 1820 aparuse in Franci'a o carte fara nume unu micu volumu de poesi' intitlatu M e d i t a t i u n i l e care in scurtu timpu a parcursu tóta Europ'a in mii de esemplarie. Acest'a carte erá destinata a aduce fara scirea autorului ei o mare revolutiune in sfera poesiei. Acestea poesii cadiura ca unu balsamu divin pe sufletele obsosite de destructiunea si materialismulu enciclopedistiloru. Ele au fostu edificatórie si reformatórie tot, deodata. In anticitate poetii candu voiau sê cânte, du ceau: eu cantu, si in adeveru ei cantau inspiratiunilí loru acompaniati de lira. Asié a cantatu Orfeu si Pindaru; si la armoni'a lirei loru se nasce in lume civilie satiunea, si ca pintr'unu farmecu se inaltia din pulvere murii si se edifica cetátile. Astfelu cânta mam'a la léganulu copilului seu. Ómenii in primele stadié ale dezvoltării loru pentru a întielege binele si frumosulu, au necesitate de forme sensibile, pentru câ atunci predomnescu simtiurile. Mai târdiu, si pana in timpurile nóstre poetii nu mai cantau, inse totu díceau câ ei canta; nu se poteau desface de spiritulu cantatoriloru antici. Lamartine a fostu celu d'antâiu, cum ni spune insu-si care a facutu sê descinda poesi'a din Parnasu, si, care a datu acelei ce se numesce musa, in locu de o lira cu siepte córde de conventiune, insemi fierele animei umane, atinse si miscate de nenumeratele fiori si palpitatiuni ale sufletului si ale naturei.“ Poesi'a lui este adeverat'a poesia a sufletului, mus'a, sa este prin escelintia casta si religiósá. Lamartine a venitu ca unu mesageru trimisu din ceriu sê aduca arderea santa pe altarele rui-

nate de viforulu seculului alu optu-spre diecelea si edificate din nou de Chateaubriand ; si multîmea a urmatu dupa dinsulu.

Mai tardiu prin istori'a Girondiniloru a introdusu o forma noua in scrierea istoriei, si a inauguratu revolutiunea de la 1848. In acestu anu avu fericirea a salvá odata patri'a sa, pe care a cantat'o, pentru care a luptatu cu fapt'a, cu cuventulu si careia a fostu atátu de alipitu.

Au urmatu apoi anii betranetieloru, in cari a traitu retrasu, si ale carei greutáti le a adausu de multe ori prin unu lucru peste mesura pentru a mulcomi trebuintiele vietii. Se díce cá avea detorii mari, facute mare parte, fara indoiéla, prin enorm'a sa generositate. Cu tóte acestea candu i s'a oferitu scaunulu de presiedinte alu senatului, impreunatu cu recompense insemnate a refusat a-lu primí, si a preferitu onest'a sa paupertate. In etate de 75 ani in braciéle unei nepóte unui fíiu si a unei fice adoptive a incetatu a traí aci pe pamentu, pentru a incepe o viét'a noua, viét'a marirei eterne, si pentru a se intruni cu acei ce a iubitú aci josu, si cu idealulu la care a aspiratu.

Se vorbesce a i se redicá o statua aici in Parisu. S'au si inceputu subscrierile natiunali pentru acestu scopu.

M. Strajanu,

O catastrofa.

— Parisu 17. martiu. —

Totu Parisulu se ocupa astadi de o catastrofa in-spaimentatória i. templata eri pe la 4 óre dupa amediadi, pe piati'a Sorbone. Agoni'a domnesce inca in animele tuturor'a. Pe candu scriemu acestea liní piati'a si stradele din apropierea Sorbonei sunt inca pline de ómeni, ce alérga sé vedea teatrulu si urmele acelei scene teribile.

Eri pe la 4 óre fara unu patrariu se audí o detunatura cumplita pana la extremitátiéle Parisului, ca si candu s'ar fi descarcatu mai multe tunuri deodata. Locuitorii din piati'a numita si din apropiere, simtíra, o aguduire infricosiata. Unu profesoru alu facultátié de litere de la Sorbon'a inca nu-si terminase cursulu; audítorii fura cuprinsi do o frica panica, profesorulu scapá cartea din mana; crediura cá sá darima edificiulu pe dinsii, curtea universitátié erá plina de fumu, precum ni spune unu amicu alu nostru, cá ci atunci nu asistasem la cursu. Multi crediura antáia data unu cutremuru de pamentu. Mobilele de prin case sariau si resturnau josu pe acei pe cari i loviau; ferestrele cadeau sfarimate. Indata dupa detunatura masse enorme de fumu si de focu esiau din nesce case din coltiulu piatiéi, desvelindu unu mirosu inadusítoriu, unii díceau de pulvere, altii de gazu, si intunecara tóta piati'a ce se aflá deja acoperita de ruine, de mobile sfarimate, de obiecte de tóta speci'a aruncate de forti'a ce a datu nascere acestui spectaculu infioratoriu. Sangele si membrele de cadavre omenesci ce se vedeau respite pana la o departare insemnata adageau terorea acestei nenorociri.

Erá o scena adevératu infernala. O diumetate de óra se audíra strigári de dorere, de spaima si de desperare din tóte partile. Unii se vedeau esíndu din fumu si din flacari plini de sange, altii mutilati, altii golu, altii neatinsi, inse spariati, cu capulu golu, cu perulu in

disordine, strigandu si alergándu fara sé scia in catro. O femeia, ce esia cu doi copíi in bracie, i lasá pe treptele scarei, alergandu si intrebandu desperata dupa fic'a sa cea mai mica, care nu scia unde se afla, si care i facea mai mare grige. O alta femeia alergá candu pe balconu candu in casa tîpandu.

Ferestrele caseloru din apropierea focului erau pline de ómeni, cari strigau dupa ajutoriu, neavendu pe unde sé ese.

Unii sariau cu periculu de asi strivi capulu si membrele pe trotoariu. Unu omu s'a vediutu sarindu din etagiulu alu treilea. Aici vedeau o figura omenésca fugindu aprinsa asemenea unei columne de focu. Mai in colo o femeia planganda pe sociulu ei devenitu victima; unu parinte, nebunu de dorere, ceréndu si pe fiulu seu; unu altulu cercá pe parintele seu ce disparuse; altii se ocupau cu scóterea lucruriloru de prin casele vecine.

Ajutoriulu ce adusera in graba uvrierii, studintii si pompierii alinara periculu. Pe la 5 óre nu mai erá decátu ruine si multíme de ómeni in giurulu catastrofei si pe stradele din apropiere. Trei case din coltiulu piatié se vedeau devastate cu totul, spre mirare inse murii stau inca insusu; erá constructiune moderna, solida.

Caus'a acestei nenorociri erá o esplosiune, unii díceau la inceputu de gazu, altii de pulvere, ce s'a intemplatu in magazinulu unui comerciant insemnatu de aici, a unui fabricatoriu de producte chemice, a nume Fontaine. In urma s'a aflatu cá esplosiunea s'a nascutu din pieratu de potessiu, o inventiune noue, care sé serve in locu depulvere, si pentru care acestu comerciant primise medali'a legiunei de onóre; care inse a trebiutu sé lu coste atátu de scumpu, mai alesu prin perderea fiului seu.

Din tóte membrele adunate s'au potutu construi dóue cadavre omenesci necomplete. Asié numerulu mortiloru spre norocire e numai de trei, adeca doi lucratori ce se aflau ocupati cu numit'a substantia in magazinu, si fiulu numitului comerciantu, din care la inceputu s'a aflatu numai o mana in o casa de cealalta parte a piatiéi, si o parte de creri cari fiindu ferestr'a deschita cadiura pe més'a unui studentu in etagiulu alu treilea de cealalta parte; in fine s'a aflatu intregu carbonisatu. Numerulu celoru greu raniti este pe cátu se scie pana acum 12 pana la 13 insi; ér mai usioru raniti o multime.

M. S.

CE E NOU?

* * (Premiulu „Familiei“) s'a espedatu deja toturoru prenumerantiloru nostri. Cu acést'a ocaziune s'au tramisu si tablourile pofite din anii trecuti, afara de tabloulu „Davidu“, carele nu ni-a sositu inca de la Berlinu. Deci toti acei prenumeranti ai nostri, carii celu multu pana 'n 10 aprile nu le-aru primí, au sé relameze numai decátu. Tabloulu „Davidu“ se va tramite indata ce va sosi de la Berlinu. Incátu pentru acést'a dara ne mai rogámu de nitíca indulgentia. Pan'acuma l'amu solicitatu de dóue ori, deci peste câte-va díle trebuie sé sosésca.

* * (Alegerile de deputati) s'au facutu in cele mai multe locuri. Noi romanii pana'n momentulu s'ainte avemu noue-spre-diece deputati. Alegerea la Lugosiu s'a amanatu. Aci candidatulu romaniloru, precum

mai amintiramu, e dlu Alesandru Mocioni. Éta ce scrie unu diariu germanu, relativu la acést'a alegere: „Noi serbâmu adi o frumósa di de infratîre. Candidatul nostru de deputatu Bela Szende sosi in midiloculu nostru. In curtea episcopésca Szende fu bineventatu din partea numerosiloru (??) alegatori romani, condusi de preotii loru. Sér'a conductu de faclie, ca si care n'a mai fostu (!!) in Lugosiu. Secretariulu episcopescu Olteanu tienù o cuventare esceleanta.“ Auditi acést'a fratiloru de la Gur'a Satului?

** (Colonelulu Cretulescu) petrece de câte-va dîle in capital'a Ungariei, precum se díce, in afaceri oficiale. Asemenea si feciorulu mai teneru a lui Victoru Emanuilu, principele Amadeu, in septeman'a trecuta a sositu la Pest'a, unde petrece sub numele conte de Mirafiore.

** (O romanca curagiósa.) In 21 fauru o nevésta romana la Monora in Alb'a inferióra a omoritu cu maciuc'a unu lupu mare, care atacase pe canele ei de curte si erá falosa candu i se laudá curagiulu de cátra cei ce i vedea pielea portata.

** (Dlu Elia Macelariu) consiliariu guvernialu in pensiune a primitu postulu de inspectoru generalu alu bancei de asiguratiune „Transilvani'a," a careia resiedintia e la Sibiu.

** (De la Sucéva se scriu) „Albinei“ urmatóriele: Sér'a in 1/13 martiu a. c. sosindu la Sucéva resturile primu- presiedintelui alu inaltei curti de casatiune din Bucuresci Constantinu de Hurmuzachi, carele a repausatu in Vien'a la 15/27 fauru a. c. se depusera in biserica s. Georgiu, in carea a dóu'a di dupa sierbitiulu si liturgia se celebrá pentru repausatulu panachida de catra optu preuti, fiindu rael'a incungiurata de flamarile comunei si de tóte flamarile breslasiloru din orasiu, asistandu si toti politistii orasiului in costumarea loru cea serbatorésca. La cestu actu funebralu luara parte cu presinti'a sa in semnu de sincera condolentia catra rudenile repausatului d. antistele orasiului de Prunculu cu intrég'a representatiune orasiana, mai multi dintre profesorii gimnasiali, junimea studiósa cu corulu seu, multe alte persóne destinsu si unu numeru insemnatu de poporu. Catra 11 óre inainte de amediadi se porni conductulu funebralu de la numit'a biserica pe drumulu Bosanciloru spre Folticeni, durandu pana la hotarulu Sucevii, éra de aci nainte luá conducerea simpla numai unu preotu pana la frontier'a Nimericeni. In Dulcesci (Moldova) moí'a repausatului, se va sevarsi inmormentarea-i sub dirigenti'a episcopului din Romanu. Din partea comunitatii Sucevei i se esprimá repausatului: „fia-i tiern'a usióra“; rudeniloru lui: „consolare intru Domnulu“; éra natiunii romane ca pe repausatulu se-lu pastredia intru eterna amintire.

** (Cadavrulu lui C. Hurmuzachi) la 14 martiu a sositu la Falticeni in Moldova, unde i s'a facutu ceremoni'a funebra cu tóte onorile cuvenite, pornindu-se la 15 martiu spre Romanu

** (Diariulu lui Hymen.) Aceste sciri le scótemu din „Le moniteur roumain," de la Bucuresci. O juna copila, domniósa Catarina Jarca s'a cununatu in dominec'a trecuta cu dlu Ferechidis. Totu in acea séra se celebrá in salónele dlui Alesandru Nicolescu nunt'a ficei sale Elisa cu baronulu Ioanu Eder. Elitea societáti romane, tóte corporile diplomatice si consularie si mai multi straini destinsi luara parte la acést'a festivitate. Serbatórea fu bogata si splendida. Dantiurile durara pana deminéti'a. Cu trei dîle mai tardiu in

biserica a santului Spiridonu s'a celebratu cunun'a dsiórei Mari'a Ionu Ghica cu dlu Georgiu Alesandru Sturza. La acést'a ceremonia a asistatu asisderea tóta elitea societáti din Bucuresci.

** (Societatea Petru Maioru). In siendinti'a de la 25 martiu Simeonu Botizanu a vorbitu despre Larmartine.

** (Istoriór'a ast'a) s'a intemplantu la Vien'a. In decursulu carnevalulu trecutulu fic'a unu cetatianu avutu a facutu cunoscentia cu june blondinu, carele mai tardiu se recomandá familiei sub numele de Iosifu Z... negociatariu. Parintii vediendu, cá fici'a loru pastreza multa simpatia pentru junele blondinu, incepura a ispití prin altii, cá ce stare materiala are din-sulu? si aflara, cá junele curtenitoriu e unu taia-fuga, unu siarlatanu prapaditu. In urm'a acesteia la cea mai de aprópe visita tat'a fetei lu-opri de a mai veni in casa lui. Inse amorulu nu cunosce obstacole. Intr'o deminétia mam'a intrandu in odai'a ficei sale, aceea nu mai erá acolo. Pe mésa gasi o epistola, in care bun'a copila descrise, cá dins'a ne mai potendu resiste. amorului seu nemarginitu a luatu lumea in capu, si a fugitu cu amantulu ei. Mam'a numai decátu se duse la drumulu de feru, si cu prim'a trasura plecá spre Stiri'a. La o statiune se opri, si coborindu-se, gasi pe junii amorisati dejunandu cu comoditate in curtea drumului de feru. Duse pe amendoi la Viena. Continuarea va urmá la — politica.

** (Doi ómeni norocosi) La tragerea ultima a losuritoru de 1864 cástigulu principalu l'au facutu doi negociatarii saraci. Unulu dintre favoritiu sortii se chiama Gosz si locuesce la Ciaslau in Boemi'a. Are siepte prunci, pan'acuma a dusu o viétia fórte ingreunata. In septeman'a trecuta fu inchisu pentru o detoria de 125 fl. Consórt'a lui aflandu de castigu, numai decátu telegrafá barbatului seu la Vien'a. ca sê si reguleze afacerile materiale. Alu doile castigatariu e unu sensalu de langa Iglau. Inainte cu vr'o doue septemani si-a logoditu o copila de acolo, inse parintii fetei nemultimindu-se cu starea ginerelui, stricaca credinti'a. Acuma inse ei umbla dupa mirele respinsu, si-i tramitu necontentitu telegrame invitatórie, incátu e probabilu, cá cért'a loru temporaria se va terminá prin o pace incheiata cátu de curendu inaintea altariului.

Literatura si arte.

** („Panteonulu Romanu“) va fi gata acusi. Acuma si ultim'a cola e gata. Mai este a se tipari titlulu si cuprinsulu, ceea ce in septeman'a venitória se va intemplantu negresitu.

** (Concertu.) Societatea romana de gimnastica de la Bucuresci a arangiatu intr'un'a din septemanele trecute unu concertu interesantu. Cu acést'a ocaziune dsiór'a Ninitia Alesandrescu a cantatu o graciósa romantia de dlu V. A. Urechia, music'a de Flechtenmacher, si o serenada de Gounod, cuvintele de Victoru Hugo. Monitoriulu Romaniei, in editiunea sa francesa, scrie cu multu entusiasunu despre cantarea dsiórei Ninitia Alesandrescu. Dómn'a Matilda Pascali, díce numitululu diariu francesu, a declamatu cu multa frumsetie si expresiune o poesia de dlu Iosifu Vulcanu, intitulata „Copil'a romana“; dlu M. Dimitriadu asisdere a declamatu cu unu simtiementu viu poesia de elegia eroica „Pandurulu cersítoriu“, de dlu Carada si o pré

frumósa balada de dlu Bolintineanu. Serat'a se finí cu unu cvartetu de Mendehlson, esecutatu de domnii Voinescu, Veineter, Sulzer si Bachny.

* * (*Reunineua romana de gimnastica*) din Brasie u tienú in 1 mart. st. v. (findu onomastec'a dieului Marte) in sal'a otelului „Nr. 1“ una convenire colegiala, impreunata cu concertu, findu de facia unu numeru mare de romani. Programulu bine esecutatu fu urmatoriulu: 1. „Mersulu lui Iancu,“ comp. de Misliveczek. Coru de barbati. 2) „Nou'a calugaritia“ de Mezzetti. Solo pentru baritonu 3) Quintetu si coru din oper'a „Tigan'a“ de Balfe. Esecutatu de dame si barbati. 4) „Sentinel'a romana de V. Alesandri. Declamatiune. 5) Tertietu din oper'a „Taber'a de nópte in Granad'a“ de C. Kreutzer. 6) „Joculu valurilor“ de Fr. Spindler Esecutatu pre piano. 7) Solo si coru din oper'a „Norma“ de Bellini. Esecutatu de barbati. 8) „Ceasulu reu“ de V. Alesandri. Declamat. 9) Sextetu din oper'a „Lucia de Lammermoor“ de G. Donizetti. 10) Rogatiunea din oper'a „Taber'a de nópte in Granad'a“ de C. Kreutzer. Coru de dame si barbati. 11) Meditatiuni patriotice-austro-nomice ale unui Romanu, carui-a i place vinulu romanescu.“ Monologu. (d. „G. Tr.“)

Din strainetate.

‡ (*Legouvé*) in Paris a cetitu unu elaboratu despre starea sierbiloru in prezentu. „Revolutiunea — díce Legouvé — a fostu binefacatória pentru sierbi. — Cuventulu de dispretiu „sierbu,“ nu mai esiste. Diferinti'a intre trecutulu si prezentu e mare d.e. La o serata de curte, pe tempulu celui din urma Burbonu, o lampa nu reversá bine lumina. Regin'a observandu s'a scolatu si a togmitu lamp'a. La ast'a o dama de curte si-a esprimat mirarea, cá regin'a a togmitu lamp'a. „Dómne, dómne, — díse regin'a — ce am avutu de a face, de cumva spuneamu s'o togméscá cine va, atunce careva din damile de curte ar fi spusu secretariulu, secretariulu ar fi umblatu sê chiamé unu servituriu, si asié lamp'a nici acuma nu ar fi togmita si eu asiú fi espusa la acea neplacere, sê asceptu. Asié celu pucinu mi am ajutatú mie ins'a-mi.

‡ (*Teatrulu Marcellu din Roma.*) S'a latitu faim'a, cá teatrulu Marcellu se va edificá de nou. Acestu edificiu grandiosu s'au radicatu de imperatulu Augustu in onórea verului seu. Pe tempulu baroniloru, Savelli l'a prefacutu de locuintia. In urma devení proprietatea lui Orsini. Dupa nenumerate tempestáti si schimbári a remasu pana in diu'a de adi in tóta estinderea sa; man'a cruda a tempului pucinu i-a potutu stricá. Dóue-dieci mii de ascultatori a potutu incape in acestu teatru. Mai tardíu si mai alesu in seclulu alu siese-spre-diecele a servitu de magazinu la negutiatori. — Se díce, cá Góthe intre ruinele aceste a scrisu od'a a cincispre-diecea din elegi'a de la Roma; si cá Niebuhr aici a scrisu primulu cuventu despre vorbirea lui Cicero: Faim'a acést'a a umplutu cu bucuria animele Italianiloru.

* * (*Unu artistu romanu in strainetate.*) Amintiramú intr'unulu din numerii trecuti, cá dlu Stefanu Velescu, artistu dramaticu alu teatrului natiunalu de la Bucuresci, tramisu de guvernulu Romaníei pentru completarea studiiloru sale la Paris, acolo face progresu mare. Acuma estragemu din „Romanulu“ urmatória corespundintia: „Diu'a de marti, 3 ale curente,

fu pentru noi o dí de frumóse sperantie. Pentru prim'a óra pe scen'a conservatoriului imperialu aparea la unu esamenu, in presinti'a unui numerosu si distinsu publicu, unu Romanu, unu artistu romanu. Din candu in candu diuariele parisiane anuntiara, — cu unu justu orgoliu — aparitiunea unui nou talentu, venitu din departare a furá foculu celu sacru alu artei de la acesti ilustrii si straluciti lucéferi ai artei teatrale francese: daru nici odata unu Romanu! Elevulu debuta intr'una din cele mai frumóse creatiuni ale maestrului seu Regnier de la comedi'a francesa; in „Supliciulu unei femei.“ Acei ce au vediutu pe Regnier in acéstia piesa voru poté judecá despre imentulu succesu alu tenerului artistu Romanu. Abtienendu-ne de la ori-ce critica — ne marginimú a reproduce aci, dupa dinsulu Comedi'a din 5 martiu, cuvintele ilustrului maiestu Regnier, ca respunsu studintiloru Romani la complimentarea ce acestia i-au facutu chiaru in sal'a esamenului. „Domnii mei, nu meritu, séu déca voiti a-mi face acéstá onóre, pré pucinu meritu complimentarea ce-mi faceti pentru silintiele ce am pusú spre a face din compatriotulu d-v. unu adevratu artistu. D. Stefanu Velescu erá deja nu unu elevu, ci unu artistu. Pucinulu ce-i lipsea lu-potú completá in scurtu timpu in scóla nóstra. Eu suntú ferice intr'adeveru, cá am potutu contribuí personalminte a da Romaníei, acesteii tieri surori, unu artistu completu, unu comedianu, domnii mei. Am fostu si mai ferice, candu pe faci'a d-v. am potutu observá miscarea si entusiasmulu. Diu'a acéstá e una din cele mai frumóse atátu pentru d. Stef. Velescu, cátu si pentru mine, cáci ne-amú vediutu amendoi silintiele nóstre coronate de unu plinu si adevratu succesu.“ Aceste díse, siedintia se redica in midiloculu unoru aplause generale.“

‡ (*Pretensiunea curiósa a unei artiste.*) La teatrulu din Berlin o artista numai sub acea conditiune a voitu sê cante si sê priméscá role, déca dirigitiele teatrului va garantá. cá la tóte representatiunile va fi onorata cu aplause si cunune. Lucru firescu, cá asta conditiune nu s'a potutu primí.

‡ (*Diuariulu „Globe“ de Londr'a*) díce, cá generalulu Grant a demústratu: „cumca oratori'a cea mai mare, ce póte produce impresine in ascultatori — stâ intru acea, déca vorbirea e scurta.“ Intr'o vorbire scurta dar meduosa a laudatu pe aceia cari nu vorbescu pre lungu. Fiindu de facia la o festivitáte s'au aredicatu mai multe toasté pentru elu. Se intielege, cá a debuitu sê respunda. A si respunsu in terminii urmatori: Dvóstre sciti bine, cá nu sum in datinatu a vorbí in publicu; din parte mi a-si dorí ca toti aceia cari prin vorbiri ostenitóre torturéza pe ascultatori, sê demustre cele díse prin fapte.“

‡ (*In Paris unu croitoriu*) si-a pusú mai tóta averea pe loteria, dar nici odata nu a dobénditu. In septeman'a trecuta mergandu a casa s'a uitatu la numerii iesíti. Dupa ce a vediutu cá i au iesítu numerii, cu o bucuria mare alergá in loteria. Candu inse a cautatu siedul'a, nu a gasit'o. Atunci si-a adusu aminte cá in diu'a trecuta si-a vendutu peptariulu la unu jidanu. Intru atát'a s'a superatu, cátu de locu a moritu.

‡ (*Imperatés'a Eugeni'a.*) Diuarele francese scriu, cá imperatés'a Eugeni'a numai in dílele trecute a scapatu de morbulu seu „oreillon“ (dorere de urechi.) Acést'a bóla lipiciósa a capetat'o de la unu copílu a unei dame de curte a ei, si intru atát'a i-a umplutu fati'a, in cátu in optu díle pre nimene n'a lasatu la sine.

Eugeni'a, carea si acuma e frumósa, de patru-dieci si si patru de ani — adese patimesce, si mai alesu se plange in contra peptului. I place sê faca vrâgiture si a se curá cu medicine babesci.

‡ (*Opiniunea lui lord Palmerston despre casatoria.*) Englesii au o lege fôrte stricta relativa la casatoria, si a nume: decumva unu june s'a casatoritu si a luatu una din dóue sorori, si dupa mórtea sociei sale voiesce sê ia a dóu'a sora, acést'a nu-i e permisa. Ast'a cestiune insemnata a venitu de multe ori pe tapetu in perlametu, dar a remasu nestramutata. Spre deslucirea acestei intrebâri ne póte servi anecdot'a ce circuledia despre repausatul lord Palmerston. Cu ocasiunea unui prandiu, la care a luatu parte si Palmerston, fu rogatu de unu amicu alu seu sê-si spuna parerea despre acestu objectu. Elu cu indatinat'a i voiosia dîse: „Dêca cutare barbatu, a fostu asié de norocosu, câ si-a potutu imormentá socia, — concedeti-i atât'a favoru, ca sê si póta luá de socia pe sor'a muierei sale, câ-ci in casulu acest'a numai o sócra lu-va necasi.

‡ (*Antonio Lascaris Angelo Flavio Commené.*) marele principe de Epir, Larissa, Miolia si Macedonia, principele de Peloponesu si cavaleru de ordulu St. Georgie e ultimulu din famili'a imparatiloru din orientu. Senatululu de la Rom'a in dilele trecute l'a insemnatu in cartea de auru. Acestu descendinte insemnatu traiá o viétia retrasa in Piemont. O data ce a cugetatu An. Lascaris, si-a ordonatu scrisorile si-le-a datu spre intarire. Senatululu de la Roma la inscrisu intre civii Romei. Principeli acum a parasitu Turinulu si se duse la Roma unde va avé de acum inainte resinducti'a sa. Are se copila tenera.

‡ (*Anecdota despre George Sand.*) Intr'o dí George Sand, venindu de la Thormery, se urcá intr'o trasura, alu carei cocieriu i produse nemultiamiri prin portarea sa. In fine celebr'a scriitória perdiendu-si paciinti'a interpelá pe omulu seu in acesti termini: — Candu e cine-va asié de pucinu inteligentu, nu se face cocieriu! — E adveratu, respunse cocieriulu, câ dêca natur'a m'ar fi inzestratu mai bine, eu asiu face romanu. — George Sand tacú.

‡ (*Caru de aeru.*) In Engliter'a s'a inventatu unu caru ce e manatu de aeru. Inventatorulu e englesulu Waylis din New-Orleans. Constructiunea carului e simpla; unu caru cu aeru inchisu nimicu alta. De a supra carului suntu dóue vase góle. La fia-care statiune, prin masîne, se umple vasele cu aeru limpede, ce prin o masîna aduce carulu in miscare. Aerulu indesatu in vasele amintite produce o potere repulsiva ce mana carulu la diece mile engleze.

‡ (*Cum traiescu unele dame.*) Unu diuaru francesu scrie urmatórele: Luni pe la unu-spre-diece óre, o calésa eleganta se oprí la bolt'a aurarului Fr. S. — Servitoriulu deschise usi'a calesei, din care o domna frumósa intrá in pravâlia. Dupa unu patrariu de óra dam'a si-a alesu mai multe brazlete, anele, pocale e. c. t. si togmai voiá sê solveze candu intrá servitoriulu si i predele unu biletu. „Domnule! sê mi permiti a poté duce cu mine unulu dintre comii-i dtale câ-ci grabindu-me am uitatu banii a casa, si togmai acumu mi scrise barbatulu, câ bani nu am luatu cu mine.“ „Fôrte bucosu, i respunse negutiatoriulu chiamandu pe unu te-

neru spunendu-i sê merge cu domn'a. Adiunctulu luá tote objectele alese de dama si intrá cu ea in caleasa. A potutu trece o diumetate de óra decandu totu mergeau, cand tenerulu observá, câ nu e gluma. Facú dara atenta pe dama, dar ea i dîse câ indata voru sosí a casa. A si ajunsu, a intratu intr'o casa mare, unde fu prinsu prin câti-va barbati tiapeni si legatu bine. Pana barbati erau ocupati cu tenerulu, dam'a intrá éra in caleasa si de atunci póte a si ajunsu in Americ'a unde va traí lumea alba — de nu o voru prinde pana atunci.

Gacitura numerica.

De G. —

4, 3, 5, 16.] Ast'a trebue scapata Si de Scyla cea turbata,
16, 4, 7, 6, 3.	
10, 1, 12, 8, 14, 15, 18.] Déca dins'a ne lipsesce, Corpulu inca putrediesce; E unu riu de poteri crunte, Centre frati produse lupte;
6, 2, 8, 1, 11, 17, 7.	
10, 9, 8, 7, 18.] O familia distissa, Si de bruma ne atinsa; Pentru urbea-npresurata Pentru tier'a maltratata
13, 16, 8, 7, 3.	
1-18] Man'a n focu si-o aruncase Si vertutea si-o aretase Totu Romanulu o viséza, Dupa dins'a lacreméza E stimatu in Romanime De betrani si tenerime.] Ca unu radiemu a'u natiunii] Si unu scutu alu relegiunei.

Deslegarea gâciturii de siacu din nr. 8.

Romane fetisióre,
Ca voi de balaióre,
Nu affii pe pamentu;
Plapande, gratiósse,
Pre lume nu mai suntu;
Si 'n mandrulu empireu
Va se gasesci cu greu,
Alu vostru chipusioru
Placutu si rapitoriu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Luisa Murgu n. Balcu, Susanna Popu si de la domnii Teodoru Crisianu, Ioane Selagianu.

POST'A REDACTIUNII.

Strimtura. Cu nr 12 din 1867 numai potemu sierbi. Ni pare reu, câ nai reclamatu mai de graba.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.